

HARMÓNIA

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság lapja

Kedves Olvasónk!

Biztosan Te is szereted az idődet a természetben kellemesen és hasznosan eltölteni. De vajon kirándulás vagy szórakozás közben gondoltál-e valaha arra, hogy a nemzeti park munkatársainak mennyi energiáját veszi igénybe a madármentő telep működtetése, vagy egy tanösvény létesítése? Végiggondoltad-e, hogy mennyi erőfeszítésbe kerül az, hogy egy uniós forrásból megtervezett beruházás megvalósuljon, ami nem csak az Igazgatóság érdekeit szolgálja, hanem az Őrségét is? Hallottál-e arról, hogy a tavalyi év folyamán 323 db sérült madarat láttak el munkatársaink? Vagy például tudtad-e, hogy a nemzeti park kollégái környezeti nevelési feladatokat is ellátnak a környék iskoláiban, óvodáiban? Gondoltad-e, hogy az Őrségi Nemzeti Parknak van az országban egyedüli mura-közi ló törzstenyészete?

Őrségi lakosként visszaemlékszem azokra az időkre, amikor a nemzeti park munkatársait, – ahogy erre felé mondják – a „zödeket” csak kívülről szemléltem. Ahogy a legtöbb helyi lakosnak, nekem is kevés információ volt róluk, leginkább ez is negatív, hiszen arról szólt, hogy milyen tevékeny-

ségek végzése során akarnak korlátozni bennünket.

Ma már kicsit szégyenkezve vallom be, hogy ezzel a tudattal kerültem én is ebbe az ismeretlen, izgalmas világba, a természetvédelem itteni fellegvárába és kezdtem meg utazásomat. Mostanra már tudom, hogy a természeti értékek megőrzését felügyelni nem könnyű feladat, a korlátozásokra valóban szükség van, ez pedig konfliktusokkal jár.

„A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön”, tartja egy régi mondás, ez pedig azt jelenti, hogy élhető bolygót hagyjunk a gyermekeinkre.

Lapunk kiadása során az vezérelt bennünket, hogy az itt élőknél bemutathassuk céljainkat, eredményeinket és a nemzeti parkról ne csak a korlátozások jussanak eszedbe, hanem az a szerteágazó tevékenység, amit a munkatársak egy jó része nemcsak munkájának, hanem hivatásának tekint.

Kellemes ismerkedést kívánok!

*Pál Éva
gazdasági igazgató-helyettes*

A csörgőalmától a szózókörtéig

**Őrségi gyümölcsritkaságok, amiket érdemes megmenteni.
Havas Mártát, az Őrségi Nemzeti Park erdészeti szakfelügyelőjét kérdeztük.**

„oltó emberek” a kiválasztott régi gyümölcsfajta készletnek. Végül így kerülnek vissza a kertekbe ezek az őshonos fajták. Mindannyiunk számára fontos, hogy minél több régi helyi fajta maradjon fenn.

Itt szeretném megköszönni segítőinknek, az „oltó embereknek” önzetlen munkájukat és az oltónapon való közreműködésüket. Gömbös Kálmánnak, Őriszentpéter szakemberének és a Vadkörte Gyümölcsész Kör tagjainak, név szerint Halász Elemér, Almásy Béla, Csákányi Imre, Kiss András, Senkó Balázs, Szak Tímea és Róbert, Zsohár László önkénteseknek.

Hogy lehet ösztönözní a helyieket, hogy a gyümölcsösüket rendben tartásuk odafigyelve az őshonos gyümölcsfákra?

A legfontosabb, hogy tisztában legyenek azzal, milyen értéket képviselnek ezek az idős fák: az év nagy részében

éllának bennük egészes gyümölcse, ezeket a fákat nem kell vegyszerezni, viszonylag szolid gondozással nevelhetők, hosszú életűek, több generációt is kiszolgálhatnak. A tájékoztatás nagyon fontos, szinte az utolsó pillanatokban vagyunk, hogy ezeket a régi fajtákat megmentjük. A felmérések eredményeként rendelkezésünkre áll egy törzsfá adatbázis, hogy mely kertekben található értékes régi fák. Próbáljuk a tulajdonosok figyelmét felhívni arra, milyen fontos, hogy ezeket a fákat megőrizzék, hogy a fajtákat átmentessük az utóknak. A régi fákat is meg lehet még fiatalítani, termővé lehet tenni, közben még lehet róla oltóvesszőt gyűjteni, oltás után pedig a fiatal fát elültetve őrizhető meg az adott gyümölcsfa génkészlete.

Melyek azok a gyümölcsfajták, amelyek jellemzők az Őrségre?

Legnagyobb mennyiségben alma és körte terem. Általában elterjedt a téli piros pogácsa alma, a hüsvéti rozmaring, a batul. Helyi jellegzetesség például a vasalma, a koszos alma, az egér alma, a babalma, a cigányalma. A gyümölcsöskertünk névadója, a csörgőalma is népszerű errefelé. Az almák mellett a körték is fontosak, amelyek nemcsak étkezésre, vagy aszalványknak kitűnőek, hanem pálinkának is. Vannak

Őrségi almafajták

olyan fajták, amelyek kiemeltan pálinkakörtének valók. Ilyenek például a cukor körte, a tuskés körte vagy a szózókörte. Szilvából is akad jónéhány helyi fajta, köztük magvaválók és nem magvaválók is. Utóbbi például a

duránci szilva, amely egy nagyon édes, kerek termésű fajta. Kedvelt a sárga hosszúkás szilva, de akad piros színű is belőle. Szinte vadszilvának nevezhető a varjú szilva, ami a kökénynél egy kicsit nagyobb méretű.

Gömbös Kálmánt, a térségben elismert „oltó embert” kérdeztük a helyi gyümölcsösökről:

Babalma: népszerű, elterjedt almafajta. Szeptembertől novemberig szüretelhető, jó téllálló. Alakja csúcsosodó. **Cukorkörte:** alakja hasonlít a tuskés körtére, színe zöld, húsa édes, kissé zsemesés. Augusztus elején érik. **Fekete cseresznye:** kedvelt, sötét színű cseresznyefajta. Július elején érik, frissen fogyasztva kiváló.

A természet titkos patikája

Gyermekláncfű

A tavaszi őségi rétek nem csak szemtel gyönyörködő virág pompájukkal kényeztetnek bennünket, hanem lsten adta patikát is rejtenek. Lépten-nyomon gyógyító növényeket találunk az erdőszegélyekben, az ösvények mentén, vagy akár a saját kertünkben is. Nem kell feltétlenül bonyolult botanikai ismeretekkel rendelkezni ahhoz, hogy a gyermeklancfűvet, a csalánt, a nyírfa, vagy a diófát.

Koravasszal a **gyermekláncfű** sárga virágfelekkel pettyezi kertjeinket. Levele és gyökere egyaránt kiváló májműködést, emésztést segítő; karban tartja a vércukorszintet, de székleltáztatása is alkalmas. Leveléből forrázással, gyökereiből 3-4 perces főzettel készíthetünk teát. A gyökereiből készített tea napi egyszeri fogyasztása azonban két hétnél tovább nem javasolt. Friss levelét salátákban fogyaszthatjuk, étvágygerjesztő hatása is van.

Májusban a **bodzakrok** illata betölti a levegőt, korsárszám szedjük virágzatát, hogy szörpöt készítsünk belőle. Száritunk is ilyenkor a virágokból, hiszen a téli megfázásos időszakban az ebből főzött tea jó szolgálatot tesz majd izzasztó, lázcsillapító hatásával, de gözölhetünk is vele.

Nyár elején gyűjthetjük be az apró, ízletes termésű **erdei szamócat**. Az illatos szemek mellett szedjük a leveléből is, hiszen jó ízű, vértisztító hatású tea készíthető belőle.

pedig lekvárként, szörpként tartósíthatjuk. A kertü változatokban a határnyag jóval kisebb dózisban van jelen, így mindenképp érdemesebb egy erdei kirándulást beterveznünk, ami egyben közös családi program is lehet.

Rétek szegélyében, fasorokban gyakran találkozunk a jellegzetes fehér törzsű **nyírfa**val. Levele kiváló vízható, vese és hólyagtisztító, gyógyítja a hólyaghurutot, emellett értisztító hatású, köszvényre, ízületi betegségekre is hasznos. Június-júliusban

Bodzavirág

gyűjjük. Szívelégtelenségben szenvedőknél azonban nem ajánlott a fogyasztása. A leszedett növényeket azonnal fel kell dolgozni, nem várhatunk vele, mert befűlhetnek, utat adva ezzel a penészgombák kialakulásának. A növényi részeket sose szárítsuk közvetlen napsütésen, inkább zárt térben, de jól szellőző helyen (pl. padlón). A szárításhoz vékony rétegben terítsük szét a növényeket, hogy könnyebben átjárja azokat a levegő, hamarabb száradnak zöngőre. A további tárolásnál is figyelni

A teakészítés szabályai: 2,5 dl vízzel forrázzuk le az egy púpozott teáskanálnyit feűvet, kb. 10 percig lefedve állni hagyjuk, majd leszűrjük. Langyosra hűlve fogyasszuk!

A helyi gyógynövények megismerését segíti a minden évben megrendezésre kerülő nyílt túra is, melynek helyéről, időpontjáról az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságon kérhetnek bővebb tájékoztatást.

Márkus Rita

Állattartás – harmóniában a természettel

OMÉK nagydíjas magyartarka tehén borjával.

Tizenhat évvel ezelőtt szinte nem volt legelő állat az Őrségben, napjainkban azonban újra több száz magyartarka marha népesíti be a nemzeti park gyepterületeit. **Kovács-Mesterházy Zoltánnal**, az Őrségi Nemzeti Park Területkezelési Osztályának vezetőjével arról beszélgettünk, milyen út vezetett idáig.

Mit lehet tudni a kezdetekről?

Amikor megalapították az Őrségi Nemzeti Parkot, teljesen más viszonyok uralkodtak a magyar agráriumban, mint ma: 2002-ben még számtalan szántó és gyepterület volt. Az őrségi állatállomány is drasztikusan csökkent a '90-es években, töredéke volt annak, amely fenn tudná tartani a természetvédelmi

Murák és marhák egy szalafi legelőn.

sődleges szempont volt, hogy természetkímélő módon gazdálkodjunk (természetvédelmi célú területkezelés). Ezért választottunk tömegtakarmányt fogyasztó állatokat, a magyartarka marhát és a muraközi lovat. Fontos volt az is, hogy segítsük a gazdálkodókat néha technikával, állatállománnyal, de a legfontosabb tanácsokkal, vagyis egy fajta mintát mutassunk. 2003-ban vásároltuk meg az első egyedeket, majd évről évre szépen gyarapodtunk.

Melyek a magyartarka jellegzetességei?

Hagyományos, veszelézetett magyar fajta, melynek egyik kialakulási tenyészkörzete erősen kötődik az Őrséghez. A fajtaválasztásnál lényeges szempont volt, hogy ez a marha jelenleg is piacképes, alkalmas a természetvédelmi területek kezelésére és egyedszámának drasztikus csökkenése miatt oltalomra is szorul. Nagyon jó hústermelő képességgel rendelkezik, ellenálló, jól bírja a ridegtartást. Csaknem 600 egyedből álló állományunk van, amelyből több mint 200 a tehén. A bikákat hizlaljuk és vágóhídon értékesítjük, az üszökből pedig tenyészűzök lesznek. Szerencsére a magyartarka keresett fajta. Érdekeség,

Magyartarka gulya a patkai-legelőn.

hogy a **legnagyobb, állami kézben lévő magyartarka állomány is nálunk van az országban.**

Mik voltak a további célok?

Ha nem kezelünk egy rétet, akkor az néhány éven belül elkezd beerdősülni. A legelőn lévő állat a taposása, a táplálkozása, majd a tárgyazása által alakítja a környezetet. Minden mindenre hatással van. Kompletta a rendszer: nyáron legeltetéssel kezeljük a területet, télen pedig a kaszálókort legyűjtött szénával takarmányozunk.

Őrségi jellegzetesség a muraközi ló is, miért érdekes ez a fajta?

Tömegtakarmányt használható állatokban gondolkodtunk, így került látóterbe a muraközi ló, amelynek a tartása egy misszió is, mivel ez a típus a 2000-es évek elején a kihálás szélére került. Az Őrségi Nemzeti Park elhatározta, hogy felkarolja és átmenti a jövőnek ezt a fajtát, mára pedig a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával van egy komoly muraközi kutatási program is. Hat lóval kezdtünk, de számuk most már – belevártva a magántenyészetekben élőket is – csaknem száz. A muraközi ló is szervesen kötődik az Őrséghez, hiszen az oszt-

Érdeklődés-muraközi kancák

rák tartományokból behozott lovakat kereszteszték az ittenekkel, amelyek amúgy magukon viselik az arabos jegyeket. Így egy erős, szívós, de nemes megjelenésű ló alakult ki, ez a muraközi ló. Jó esély van arra, hogy meg tudjuk őrizni ezt a típust, s

Muraközi kancacsikó az anyjával.

IMPRESSZUM

Ez a kiadvány az INTERREG V-A Ausztria-Magyarország Program, ATHU003 projektszámú, PaNaNet- „Fenntartható természetgazdálkodási kínálatok fejlesztése és optimalizálása Nyugat-Pannónia védett természeti területeinek hálózatában” című projekt keretében készült.

Kiadja az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
Címe: 9941 Őriszentpéter, Siskaszer 26/A.
Tel.: 06-94/548-034, 06-94/548-036
Fax.: 06-94/428-791
E-mail: orseginp@onp.kvvm.hu
www.orseginemzetipark.hu

Felelős kiadó: Dr. Markovics Tibor igazgató
Megjelenik 11.300 példányban.

Az európai bölény is alakítja az Őrségi tájat

2016. tavaszán egy, majd tavaly nyáron további tízenegy európai bölényt hoztak Szalafőre az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi szakemberei. Róluk beszélgettünk dr. Németh Csabával a nemzeti park igazgató-helyettesével.

Miért kerültek bölények az Őrségi Nemzeti Parkba?

Egyrészt szeretnénk bemutatni a nemzeti parkban azokat az állatokat, amelyek korábban itt éltek, részei voltak a természetnek. Elsősorban a növényevő nagyméretű gondoltunk, ezért is van itt az európai bölény, valamint az eurázsiai vadló. A bölény egészen a 18. századig vadon előfordult a Kárpát-medencében, utoljára Erdélyben élt. A középkorban még vadászta rá, királyi kiváltság volt a legnagyobb testű, európai szárazföldi emlős eljete. A kontinens nyugati feléről már korábban kihalt, utoljára a lengyelországi Bialowieza őserdőben maradt állomány, amelynek sorsát aztán az első világháború pecsételte meg. Így az európai bölény sikvidéki alfaja kipusztult, hegyvidéki alfajának utolsó szabadon élő példányát pedig az 1920-as években lőtték ki a

Európai bölény Szalafőn

kozik be. A természet akkor tud „jól működni”, ha minden alkotóeleme jelen van. A bölény is olyan állat, amelyik aktívan alakítja környezetét, amellyel egyúttal más élőlényeknek is élőhelyet biztosít. A bölények alapvetően erdei környezetben élnek, akik viszont a körülöttük lévő tájat mozgásukkal, taposásukkal, táplálkozásukkal alakítják, módosítják. A fás szárú növényeket eszik, kiritkítják a zárt erdőket, tisztásokat hoznak létre, amelyek jelentős környezeti változások. A taposásukkal, a fák kidöntögetésével a talajfelszín is átalakul, felszabdaltá válik. Olyan élőhelyek alakulnak ki, amelyek a bölény nélkül nem tudnának. A másik nagy célunk így a bölényekkel az, hogy –szigorúan kerítés mögött– hagyjuk őket „érvényesülni” az Őrségi tájban. Így nekünk számukra a szalafői bemutatónál nagyobb területet bekeríteni, ahol tanulmányozni tudjuk szerepüket a természetben.

Mikor és hogyan érkeztek ide az állatok?

Tavaly kapcsolatba léptünk a szlovák államerdészettel. Kistapolcsányban az ’50-es évek óta tartanak felvad körülmények között bölényeket, tőlük vásároltunk tízenegy

állatot, egy pedig a Kőrös-Maros Nemzeti Park Igazgatóságától érkezett. Teheneket hoztunk, egyéves borjakkal. A szállítás sok szervezést igényelt, egy izgalommal teli, felejthetetlen munka volt. Az állatok altatását egy vadállatokra specializálódott állatorvosokból álló nemzetközi csapat végezte. Egyenként, kézzel raktuk fel őket a kamionra, majd ébredésüket követően indultunk velük haza. Sok türelem kellett, amíg egyesével, maguktól hajlandók voltak leszállni az autóról. Nagy megkönnyebülés volt a két fuvar után éjszében, egészségben tudni a tizenegy állatot és egy kis büszkeséggel nyugtáznunk, hogy talán mi bonyolítottuk Európában a legnagyobb létszámú bölényszállítást tavaly. Jelenleg lengyel kollégákkal azon dolgozunk, hogy egy megfelelő bikát szerezzünk. A Kőrös-Maros Nemzeti Parktól kaptunk ugyan ugyan bika, de még fiatal.

Két alfajt említett, az Őrségi csoport melyik alfajba tartozik?

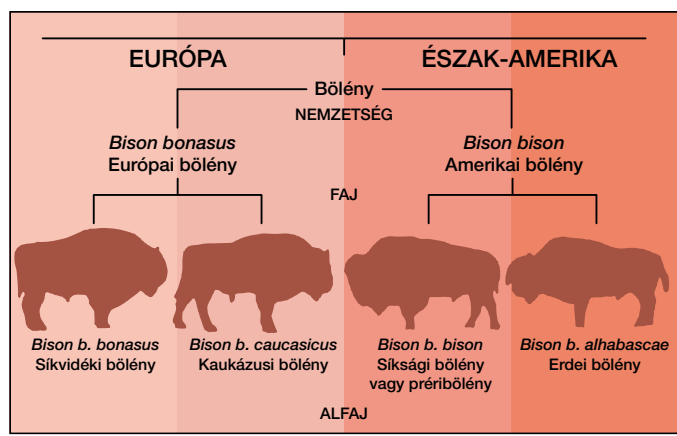
Az európai bölényből sík- és hegyvidéki (Kaukázusi) alfaj létezik, az utóbbi a ritkább és már nem tiszta vérvű, mivel az ember a szabad természetből teljesen kipusztította, fogságban is csak egy maradt belőle. De ennek a bikának az utódait mindig úgy párosítják, hogy a hegyvidéki jelleg lehetőség szerint megmaradjon. Az Őrségi bölények is tőle származnak, de a szaporítás miatt van bennük sikvidéki vér is. Magyarországon máshol nem látható Kaukázusi bölény. Tervezzük az állományunk bővítését, így ha a nagyobb terület kerítése elkészül, lehetséges, hogy hozunk még további bölényeket.

A kamionra elaltatva kerültek a bölények Kistapolcsányban

Mit lehet tudni az európai bölényről?

- Az európai bölény a szárvasmarhafélék családjába tartozik. Közvetlen rokona az amerikai bölény, ami – bár hasonló hozzá – egy másik faj.
- Kétoldozó állat, növényevő.
- A legnagyobb testű, európai szárazföldi emlős.
- Vastag, több rétegből álló szőrzet borítja a testüket.
- A bikák esetenként az 1 tonnás súlyt is elérhetik, de általában 6-800 kilogramm körüliek. A tehenek 3-400 kilogramm közöttiek.
- Mind a két nemnek van szarva, a bikáké erőteljesebb, vastagabb.
- 4 éves korban válnak ivaréretté. A bikák körülbelül 8-10 éves korukig aktívak. A tehenek akár 20 éves korukig minden évben vetnek egy borjat.
- Nagy területeket bejárnak, a fűfélék mellett szükségük van a fák hajtásának, lombjának és kérgének fogyasztására is.
- A nemzeti park bölényei szabadon megtekinthetők Szalafőn az Őrségi Népi Múzeumban megőrzött területen. Veszélyes állatok, kizárólag az elektromos kerítés mögül figyelhetők meg!

Fotó: ipe.com.pl

„Imádunk főzni”

Meglátogattuk a szalafői Banyaklubot, akik mindig kisütnek valami finomat.

– 2002-ben Lugosi Arnold polgármester kezdeményezte, hogy alakuljon egy asszonyklub, így kezdődött. Először tizenhárom voltunk: szótünk, himeztünk, kövítettünk, jó éreztük magunkat. Aztán egyszer hallottuk, hogy néhány helyi fiatal beszélgetett arról, hogy szerdán nem tudnak pingpongozni, mert akkor a banyák jönnek. Mi nem haragudtunk meg, sőt felvettük a Banyaklub nevet, persze nem vagyunk hivatalos, bejelentett

egyesület – mondta el Törő Sándorné Zsuzsa néni, a „főbanya”. Most már csak tízen vannak, de sosem unatkoznak, téma mindig van: egyszer a politika, aztán arról, mi megy a tévében, vagy az a beszélgetés lényege, kinek milyen új receptje van. Imádnak sütni, főzni valami finomat, akár többszáz főre is. Hozzátette: nekik a baboskáposzta az egyik specialitásuk, mert az az egyik tipikus Őrségi étel. De készítenek réteseket, má-

lét, pogácsát is, amit kérnek. Egymás között beszélnek meg az új recepteket és a konyhában sincs beosztás, mindenki csinál minden munkafolyamatot. Egymástól is tanulnak, de a lényeg, hogy jól érezzék magukat. Mindig szerdánként jönnek össze, azok a fix „banyanapok”.

Rendezvényeken is megjelennek. – Az ispánki futóversenyen is ott voltunk, de minden helyi eseményen

próbálunk szerepelni – tette hozzá. A falugondnokok találkozója hátszáz rétest készítették. Éppen a szezonális éteket főzik, ősszel répát vagy gombás ételt. Saját rendezvényük is van, a május elseji babfeszítival, akkor megeretik az egész falut. A főzés és beszélgetés mellett évente kirándulnak is, de a lényeg, hogy sokat és tartalmasan legyenek együtt.

Balról: Németh Györgyné, Csider Lajosné, Lugosi Józsefné, Horzsa Sándorné, Tarján Istvánné, Törő Sándorné, Siska Ödönne, Papp Jánosné, Nagy Ágostonné. A képről hiányzik a tizedik tag: Tamaskó Kálmánné

Védd velünk!

Önkéntesekkel a természetért

A felmérőket elméleti és gyakorlati képzésben is részesítjük.

Egyre többen gondolják azt egy természeti szépség, például az üde zöld színekben pompázó, változatos Őrségi táj láttán, hogy tenni szeretnének azért, hogy megmaradjon és gyermekeik, unokáik is gyönyörködhessek benne. Sokakat megérint, ha látják, hogyan pusztul körülöttük a természet, hogyan foglalja el például egy ipari park annak

a rétnek a helyét, ahol gyermekkorában gyíkokat kergetett, vagy hogyan vágnak tarra egy évszázados erdőt, amelynek fái alatt megpihent korábbi kirándulásai során. Sajnos az idő előrehaladtával egyre több ilyen eseménnyel találkozunk, és komolyan aggodnunk kell természeti örökségünk sorsáért. Nemzeti parkunk munkatársai nap

mint nap azért dolgoznak, hogy a jövő nemzedékei is élvezhessék azt, amit mi még a magunkénak tudhatunk: virágoktól tarkított réteket, tiszta vízü patakokat és madaraktól zsongó erdőket. De a hivatásos természetvédők erőfeszítései messze nem elegendők, hogy minden természeti értéket megóvjának, ezért segítségre szorulnak.

A „Lepke-háló” programot éppen azzal a céllal indította igazgatóságunk, hogy egyesítsük erőnket azokkal az emberekkel, aki hozzánk hasonlóan szívükön viselik a természet sorsát, és tenni akarnak annak megőrzéséért. Kezdeményezésünkre a Német Szövetségi Környezetvédelmi Alapítvány is felhívott, és az elkövetkezendő két évben anyagilag is támogatja munkánkat, valamint német természetvédelmi szervezetek tapasztalatainak átvételére is

lehetőséget biztosít. Ez utóbbi annál is értékesebb hozzájárulás, mivel Németországban nagy hagyománya van a természetvédelmi önkéntességnek és sok nemzeti parkban több önkéntes dolgozik, mint hivatásos alkalmazott. Hazánkban elsőként az Őrségi Nemzeti Park lépett rá erre az útra és vállalta azt is, hogy tapasztalataival segíti a másik kilenc nemzeti parkot is ezen az új területen.

Lápi tarkalepke – Euphydryas aurinia

Célunk, hogy egy olyan önkéntes hálózatot építsünk ki, amelyben a természetért tenni vágyók lehetőséget kapnak a hasznos munkára, és amely hatékonyan segíti természetvédelmi munkánkat. Az első lépés, hogy tájékoztatók az emberek, milyen feladatokban vehetnek részt. A „Lepke-háló” program esetében ez most a veszélyeztetett lepkefajok előfordulási adatainak gyűjtése lesz. Március-április folyamán végigjárjuk Vas megye középiskoláit és bemutatjuk programunkat a diákoknak, arra buzdítjuk őket, hogy csatlakozzanak hozzánk, figyeljék meg velünk együtt a lepkeket. Emellett az Internet segítségével is meghirdetjük a programot, amihez bárki csatlakozhat. Az önkénteseknek persze azt

is tudniuk kell, mit tehetnek a lepkek megőrzéséért, hogyan kell az adatokat gyűjteniük. Szerencsére a lepkefajok viszonylag könnyen felismerhetők és megfigyelhetők, így könnyű beletanulni a felmérésükbe. Az érdeklődőknek pedig egy tanfolyamot szervezünk, melynek során beletanulhatnak a lepkek felismerésébe, felmérésébe és az értük folytatott védelmi tevékenységekbe.

Abban is segítséget nyújtunk az önkénteseknek, hol figyelhetik meg a legérdekesebb lepkefajokat. Velük közösen választjuk ki lakóhelyük környékén azt a területet, amely a legalkalmasabb a lepkészésre. Ezek elsősorban a jó álla-

potú rétek és erdőszegélyek, ahol sokféle lepkefaj talál magának élőhelyet. Lepkészeinket ellátjuk minden szükséges eszközzel is, lepkehálókat kapnak és hozzájutnak a legfrissebb kiadású magyar nyelvű lepkehatározó könyvhöz is. Olyan okostelefonos alkalmazást is kifejlesztünk a számukra, amelynek segítségével könnyedén rögzíthetik megfigyeléseiket a terepen, és adataikat automatikusan egy adatbázisba juttatja. Így az adatok szinte azonnal egy térképre is kerülnek, amelyen a résztvevők láthatják saját eredményeiket is. Ilyen módon az önkéntesek egy teljesen új technológiával ismerkedhetnek meg.

A lepkefelmérés nem csak hasznos, hanem élvezetes elfoglaltság is.

Arra számítunk, hogy 2019 végéig legalább 20 önkéntes csatlakozik majd programunkhoz, de nem szeretnénk itt megállni. Végössze célunk az, hogy Vas megye minden településén legyen legalább egy képviselője a természetvédelemnek, hogy aztán velük közösen gondoskodhassunk gazdag természeti kincseink megővására.

dr. Szentirmai István

LÁTOGATÓHELYEINK

Őrségi Népi Múzeum

9942 Szalafő, Pityerszer 12. Az Őrségi Népi Múzeum együttes három helyben megőrzött porta épületeit mutatja be, szemléletesen példázva lakóik hagyományos életmódját és kulturális örökségét. Nyitva: április 1. – május 31. H–V: 10.00–18.00 június 1. – augusztus 31. H–V: 10.00–17.00 szeptember 1. – október 31. H–V: 10.00–18.00

Lápok Háza

Szőce, Ady Endre u. 2. Egyedülálló, interaktív élményt kínáló bemutatóhely a lápok titokzatos világáról. Nyitva: április 1. – május 31. H–V: 10.00–16.00 június 1. – augusztus 31. H–V: 10.00–17.00 szeptember 1. – október 31. H–V: 10.00–16.00

PROGRAMNAPTÁR		
március 31.	Pityerszeri Húsvétváró	Szalafő, Pityerszer
április 21.	Réti orchideák túra	Kétyölgy
április 28.	Pannon Természeti Élmény Napok Szemlőn szemben a baglyokkal	Kőszeg
április 28.	Pannon Természeti Élmény Napok Túra a János hegyre	Felsőszőlők
április 28.	Pannon Természeti Élmény Napok Az éjszaka állatai	Szalafő-Pityerszer
április 29.	Pannon Természeti Élmény Napok Családi élménynap	Szalafő
április 30.	Pannon Természeti Élmény Napok Kerékpártúra határon innen és túl	Szentgotthárd
május 5.	Kirándulás a Madarak és Fák Napján	Szalafő, őserdő
május 11-12.	Miénk itt a rét! Madarak és fák napja	Kőszeg, Alsó-rét
május 12. és 19.	Virágzás – túra a tözgomohás lápréten	Szőce
május 20.	Pünkösdőli Pityerszeren	Szalafő-Pityerszer
május 25. – június 3.	Magyar Nemzeti Parkok Hete az Őrségi Nemzeti Parkban	
június 1-2.	Őrségi Lepkekaland	Szalafő-Pityerszer
július 1. - augusztus 20.	Garantált nyári programok	
július 7.	Ehető és gyógynövényeink túra	Szatta
július 28.	Túra a Vadása-tónál	Hegyhátszentjakab
augusztus 11.	Tárnics túra	Apátistvánfalva
szeptember 28-30.	Őrségi Tökfeszítival	Öriszenteper, Nagyrákos, Szalafő, Magyarzombatfa
október 6.	Búcsúznak a madarak Madármegfigyelés az Abért-tónál	Lukácsháza, Abért-tó
október 6.	Állatok világnapja	Chernel-kert
november 10.	Márton napi túra	Szalafő, Őserdő
december 8.	Adventi túra	Velemér

A programváltozás jogát fenntartjuk!

További információ és programkínálat: Tourinform Őrség • Tel: 30/229-3588 E-mail: tourinform.orseg@gmail.com • Honlap: www.orseg.info

Tavaszi

ÉBRED A TERMÉSZET

NYÍLNAK A VIRÁGOK: TAVASZI TÓZIKE, KOCKÁSLILIOM, ZERGEBOGLÁR, SZIBÉRIAI NŐSZIROM, AGÁRKOSBOR. VISSZAÉRKEZIK A FEKETE ÉS A FEHÉR GÓLYA. INDULNAK A TAVASZI MUNKÁK, MEGKEZDŐDIK A VETÉS.

A FŰBEN MEGBÚJIK A TŰCSÖK ÉS A HARIS. ÉRNEK A GYÜMÖLCSÖK: CSERESZNYE, MEGGY, ALMA, KÖRTE. TOVÁBB POMPÁZNAK A RÉTEK, VIRÁGZIK A KAKUKKFŰ, AZ ŐSZI VÉR-FŰ ÉS A KORNISTÁRNICS. REPŰLNEK A LEPKÉK. A RÉTEKET ILYENKOR KEZDIK KASZÁLNI.

Nyári

ZSONGÁS A RÉTEM ÉS A KASZÁLOGYÜMÖLCSÖSÖKBEN

Ősz

SZÍNESEDŐ TERMÉSZET

KÖLTÖZNEK A MADARAK. A FÁK LOMBjai ŐSZI SZÍNEKBE ÖLTÖZNEK. BEÉRIK A TÖK ÉS A GYÜMÖLCSÖK. MOST BONTJA SZARMAIT AZ ŐSZI KIKERICÉS ÉS AZ ŐSZI FÜZÉRTEKERCS. ESTÉNKÉNT SZARVASBŐGÉS HALLHATÓ. A RÉTEKRŐL BETAKARÍTJÁK A SZÉNÁT, INDUL AZ ŐSZI VETÉS.

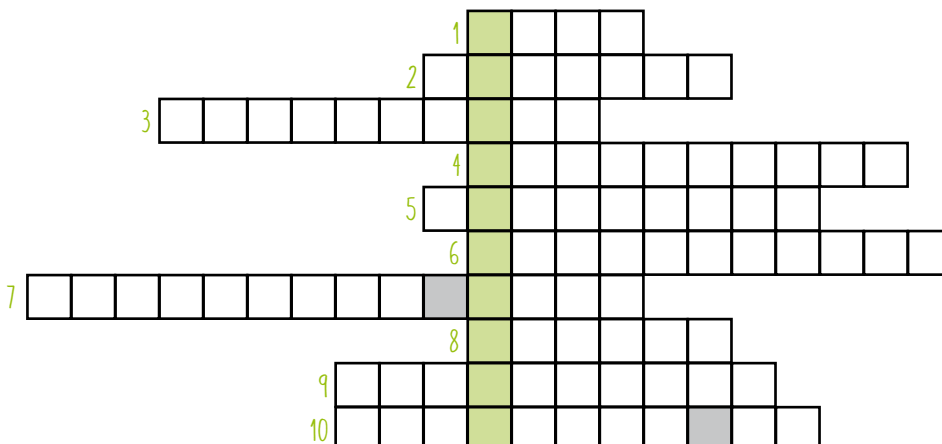
TÉLI MADÁRVENDÉGEINK RENDSZERES ETETÉSE: CSÍZ, CSUSZKA, PINTY, RIGÓ, MEGGYVÁGÓ, CINEGE. A TÖKMAGBÓL OLAJAT PRÉSELNEK. KORONGOZNAK A FAZEKASOK, KÉSZÜLNEK A KERÁMIÁK. „GYÁNTÁSORSZÁGBAN” MEGINDUL A FAKITERMELÉS.

Téli

TÉLI ÁLOMRA SZENDERÜL A TERMÉSZET

1. HOGY NEVEZIK MÉG A VELEMÉRI SZENTHÁROMSÁG TEMPLOMT, MINEK A TEMPLOMA?
2. MELYIK ÉTEL JELLEMZŐ AZ ŐRSÉGBEN, AMI KRUMPLIBÓL ÉS LISZTBŐL KÉSZÜL?
3. MIBŐL VAN A ZSÚP TETŐ?
4. HOVÁ ÉPÍTETTE AZ ŐRSÉGI EMBER A HÁZÁT?
5. MELYIK ÁLLAT SZEREPEL AZ ŐRSÉGI NEMZETI PARK CÍMERÉBEN?
6. HOGY NEVEZIK AZ AGÁRKOSBORT NÉPI NEVÉN?
7. AZ ERDEI POCSOLYÁKBAN, FORRÁSOK KÖRNYÉKÉN, NEDVES MOHAPÁRNÁK KÖZÖTT GYAKRAN TALÁLKOZHATUNK EZZEL A BÉKAFAJTÁVAL AZ ŐRSÉGBEN.
8. MIBŐL KÉSZÜL AZ ŐRSÉG JELLEGZETES OLAJA?
9. HOL TALÁLHATÓ AZ ŐRSÉGI NÉPI MŰEMLEKEGYÜTTES?
10. EZT A LÓFAJÁT TARTOTTÁK RÉGEN AZ ŐRSÉGIK, ILLETVE AZ ŐRSÉGI NEMZETI PARK MAJORSÁGÁBAN IS MEGTALÁLHATÓK.

Tudod-e...

2018. ÉV MADARA: VÁNDORSÓLYOM

SZINTE A FÖLD EGÉSZ SZÁRAZFÖLDI TERÜLETÉN MEGTALÁLHATÓ MADÁR. A HEGYES SZÁRNYÚ RAGADOZÓMADÁR TESTHOSSZA 38-51 CM, SZÁRNYFESZTÁVOLSÁGA 89-113 CM.

2018. ÉV FÁJA: VIRÁGOS KŐRIS

NAGY FÉNYIGÉNYŰ, SZÁRAZSÁGTŰRŐ FA, MELYNEK JELLEGZETES, ILLATOS, EZÜSTÖS, SÁRGÁSFEHÉR VIRÁGJAIT MÁJUSBAN CSODÁLHATJUK MEG. A 6-12 MÉTER MAGASSÁGÚ FA LOMBKORONÁJA LAZA, MEGSEBZETT KÉRGÉBŐL ÉDES LÉ TÁVOZIK, EZÉRT MANNAKŐRISNEK IS NEVEZIK.

ŐRSÉGI NEMZETI PARK: 2002-BEN ALAPÍTOTTAK, TERÜLETE 44 000 HEKTÁR, CÍMERÉBEN LÁTHATÓ A SIKETFELD, ÉS A HENYE BOROSZLÁN.
SIKETFELD: ÉSZAK- ÉS KÖZÉP EURÓPÁBAN, A FENYVESEK ALJNÖVÉNYZETÉBEN ÉRZI JÓL MAGÁT. BOGYÓKAT, TŰLVELEKET FOGYASZT.
 AZ ŐRSÉGBEN IS MEGTALÁLHATÓ VOLT A '60-A ÉVEKIG.
HENYE BOROSZLÁN: MAGYARORSZÁGON ŐSHONOS TÖRPECSERJE, JELLEGZETES FŰSZERES ILLATA VAN.

Vicc

KÉT KATICA BESZÉLGET:
 - ÁTMENTÉL A VIZSGÁN?
 - PERSZE, ÉS TE?
 - ÉN IS, 7 PONTTAL.

25 éves a Neusiedler See – Seewinkel Nemzeti Park!

Ausztria sztyepp nemzeti parkja huszonötödik születésnapját ünnepli. Burgenland tartomány és az Osztrák Köztársaság 1993 tavaszán a nemzeti park megalapításával jelentős lépést tett a nagy kiterjedésű védett területek kialakítása irányába.

A Fertő tó nádasa és a Hanság síklápjai között a nedves réteken, szikes tavak mentén és a Fertőzug legelőin öt éves tervezési időszakot követően jött létre az első határon átnyúló nemzeti park a Fertő–Hanság Nemzeti Parkkal karöltve. Példamutató együttműködésükért a két park a tízéves évforduló alkalmából Európában elsőként az EUOPARC

szövetség kitüntetésében részesült. Még jelentősebb eseménynek számított, amikor 1994-ben az IUCN a Neusiedler See – Seewinkel Nemzeti Parkot a védett területeket osztályozó rendszerének II-es kategóriájába (nemzeti park) sorolta, mely Ausztriában szintén először fordult elő. Időközben már mind a hat osztrák nemzeti park nemzetközileg

elismertté vált. A nemzeti park lakosság általi elfogadottságára a Fertőzugban könnyű választ adni: közel tízezer hektár védett terület több mint ezer család tulajdonát képezi, akik területük parlagon hagyásáért éves szinten pénzügyi kárpótlásban részesülnek a nemzeti park költségvetéséből. Ezen túlmenően a nemzeti park a helyi turizmus legmeghatározóbb márkájává nőtte ki magát, mely első sorban nemzetközi látogatókat vonz tavasszal és ősszel a térségbe. Az Európa egyik legjobb madármegfigyelődesztinációja „minősítést” a nemzeti park a megfelelő infrastruktúrának és a széleskörű, egészséves programkínálatnak köszönhetően nyerte el. Európa „ablaka Ázsia felé” továbbá az Alpok és a síkvidék közti átmenetre

Szikes tavak mint a Lange Lacke és a Wörthenlacke határozzák meg a táj arculatát.

A nemzeti park számtalan madárfaj élőhelye – itt épp egy bicic riaszt fel egy kanalasgémet.

jellemző fajgazdasága miatt kimondottan attraktív célpont szakértők és tudósok körében, a képzési tevékenységek szintén jelentősen hozzájárulnak az ökoturisztikai sikerhez.

A nemzeti park a – szintén határon átnyúló – UNESCO világörökségi, RAMSAR- és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelésére

vonatkozó feladatainak nagyszabású legeltetési programmal tesz eleget. Számos regionális partnerrel együttműködve így az értékes kultúrtáj „nyitva marad”, és őshonos haszonállatok tartásával megőrzésre kerül a pannon kulturális örökség. A Neusiedler See – Seewinkel Nemzeti Park nemzetközi kritériumok alapján történő

továbbfejlesztése biztosítva van – nemcsak a tartomány és a szövetség által biztosított pénzügyi források, hanem a projektekkel kapcsolatos EU-s támogatások és a telektulajdonosokkal kötött hosszú távú szerződések által is: a közelmúltban Illmic (Illmitz) térségében sikerült egy újabb 100 hektáros terület bevonásáról megállapodni.

Pannon Bird Experience 2018

TÚRÁK, ELŐADÁSOK, WORKSHOPOK, VÁSÁR PROFIKNAK ÉS LAIKUSOKNAK: A kilencedik alkalommal megrendezésre kerülő BEX (madármegfigyelési szakmai konferencia és vásár) rendkívül változatos programjaival várja a természet iránt érdeklődő közönséget: a laikus madarászokat, akik profi ornitológusokkal találkozhatnak, a hobbi természetfotósokat, akik iránymutatást kapnak az elkötelezett természetvédelektől. Lesznek kirándulások, túrák Kelet-Ausztria és a szomszédos országok

tájaira, de visszavárják a külföldi törzsvendégeket, az érdeklődő fiatalokat, nemzeti parkok munkatársait és a legkisebbeket is, akiknek izgalmas gyerekprogramokat kínálnak.

A BEX idején rendezvény-sorozata egy évforduló megünneplésével kezdődik, ugyanis a Nationalpark Neusiedler See – Seewinkel idén ünnepli alapításának 25. évfordulóját. 2018. április 13-án, pénteken Podersdorfban veszi kezdetét az ünnepi rendezvénysorozat.

Reméljük, hogy az idő kegyes lesz hozzánk a

BEX hetében, április 14–22. között, és nem kell a tavalyi év késő téli időjárás körülményeihez igazodnia a rendezvénynek és a résztvevőknek.

A túrák, előadások és workshopok színes programjaira már sokan jelentkeztek. A vásár hétvégéje különleges eseménnyel várja vendégeit, ahol három szerző is bemutatja új könyvét.

Kiállítók

Tavaly óta a BEX egyedülálló szakirodalom-kínálatot várja a látogatókat. A világ legszebb hobbjára számára

a madárhatározó könyvek ugyanolyan nélkülözhetetlenek, mint a legjobb szakértők által írt monográfiák vagy útikönyvek.

Hogyan lehet odajutni és miként lehet ezt a csodálatos ökoszisztémát hosszútávon megőrizni – az információs központban tett séta során magunk is megtapasztalhatjuk mindezt. Aki a Fertőzug szélviszonyait ismeri, az tudja, hogy mennyire fontos egy jó terepi öltözet, és aki kitartóan figyel a madarakat, tudja, hogy hosszú távon a kiváló minőségű távcsövek elengedhetetlenek

– a gyártók ezeket a minőségi termékeket mutatják be az érdeklődők számára.

Az Illmicen 2018. április 20–22. között megrendezésre kerülő vásár házigazdája az osztrák BirdLife, a természetvédelmi szövetség, az osztrák nemzeti parkok és a burgenlandi natúrparkok, valamint együttműködő partnerük a Neusiedler See Turisztikai Szervezet.

A látogatók építő jellegű visszajelzéseinek köszönhetően a programok és a kiállítók összetétele folyamatosan fejlődött. Bár a BEX önmagában kicsi, de tavaszi

ereje friss lendületet hoz minden évben a Fertőzugba.

Több szempontból is érdemes egy túra vagy előadás előtt, illetve után körbenézni a vásáron, hogy egy jót beszéljünk a kiállítókkal vagy más látogatókkal. A résztvevők megvendégeléséről a regionális gasztronómiai szolgáltatók gondoskodnak.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

A rendezvény honlapján:
www.birdexperience.org
vagy érdeklődjön a
+43 2175 3442 telefonon.

Interreg
Austria-Hungary

European Union – European Regional Development Fund

PaNaNet+

Készült az INTERREG V-A Ausztria-Magyarország Program - ATHU003 számú - PaNaNet+ rövidcímű projekt keretében. A PaNaNet+ projekt az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával valósul meg.

Egy álom valóra válik

15 év után új, méltó helyet kap az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság

ŐRISZENTPÉTEREN A SISKASZER TELEPÜLÉS-RÉSZ NEVE AZ ELMÚLT 15 ÉVBEN ÖSSZEFORRT A NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG KÖZPONTJÁVAL. – 2002-ben itt alapították meg a nemzeti parkot, és azt követően itt, a Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpontban kezdte meg a munkát az igazgatóság maroknyi, tizenkét fős csapata. Az eredetileg natúrparki központnak szánt épületegyüttest rövidesen kinőtte a szervezet: a dolgozói létszám emelkedésével

egyre szűkösebb lett a hely, egy-egy apró irodában négy-öt ember zsúfolódott össze.

A tarthatatlan helyzeten azonban folyamatosan igyekeztünk javítani. Bízva a jövőbeli lehetőségekben, az önkormányzattól megvásároltuk az egykori Őri Fogadó telkét Őriszentpéter Városzseren, és megterveztetünk rá egy új irodaépületet. Amikor pedig megkezdődött a 2014–20-as európai uniós fejlesztési időszak tervezése, látva a pályázati lehetőségek alakulását, komplex

projekttervet állítottunk össze, amelynek központi eleme a megtervezett épület megvalósítását célozta.

Natura 2000 bemutató hálózat létrehozása

Igazgatóságunk működési területén 14 úgynevezett Natura 2000 terület található. Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését, és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetű fenntartásához, illetve helyreállításához. A tizen-négy terület védendő értékeiről mindeztidáig a lakosság, a területeket használó, fenntartó gazdák és az oda látogatók csak közvetve tudtak információhoz jutni.

Ezen a helyzeten kívántunk változtatni fejlesztésünkkel, amely a Natura 2000 területeinket egy bemutató hálózat

Az új Natura 2000 látogatóközpont egyben az igazgatóság székháza is lesz.

létrehozásával kapcsolja össze. A hálózat információs pontjait az egyes területek központi fekvésű településeiben, azok közösségi szolgáltató tereiben (művelődési házak) alakítottuk ki. A települések vezetésével való megállapodásunk alapján minden helyszínen egy-egy interaktív információs toronyt helyeztünk el. A tornyokon az adott Natura 2000 területre vonatkozó

konkrét információk olvashatók, különös tekintettel a terület hálózatba való bekeverülésének indokai szolgáló élőhelyekre és élőhelyekre, valamint a megőrzésük érdekében szükséges kezelési tevékenységekre. A tornyok abban is különlegesek, hogy rajtuk igyekeztünk megjeleníteni egy-egy, az adott terület fenntartásában tevékenyen részt vevő gazdálkodót, az onnan származó

terméket vagy szolgáltatást. Így próbáljuk hangsúlyozni a természet ezen darabjainak ökoszisztéma szolgáltatásait és a belőlük élő közösségek jelentőségét. A tornyok alsó részében számítógép és hozzá kapcsolódó monitor található, amelyen a helyes gazdálkodási gyakorlattal, igazgatóságunk tevékenységével kapcsolatos ismeretterjesztő rövidfilmek nézhetőek meg.

A nemzeti park természeti értékeit egy látványos kiállítás mutatja be.

A burgenlandi natúrpark iskolák diákjai ismerkednek a Kőszegi-hegység természeti kincseivel.

TÖBB MINT 400 GYERMEK FEDEZTE FEL A GESCHRIEBENSTEIN-ÍROTTKŐ NATÚRPARKOT – A Regionalmanagement Burgenland szervezésében második alkalommal kerültek megrendezésre a Natúrpark napok a „PaNaNet+” projekt keretében. A rendezvény során több mint 400 gyermek, köztük 14 natúrpark iskola diákjai, 2 natúrpark óvoda növendékei, valamint egy magyar általános iskola diákjai fedezték fel a Geschriebenstein (Írottkö) Natúrpark különlegességeit: lehetett szó akár denevérekről, énekes madarokról vagy régi mesterségekről – a gyerekek nagy lelkesedéssel vettek részt a programokon.

Július 12-én és 13-án az iskolavezetők, pedagógusok

valamint a burgenlandi (natúrpark-)iskolák iskolás csoportjai meghívást kaptak, hogy eltöltsenek egy napot a natúrparkban és így jobban megismerjék azt. Erre a Burgenlandi Pedagógiai Főiskolával együttműködésben kialakított új oktatási módszerre évente egyszer kerül sor a hat burgenlandi natúrpark egyikében.

A natúrpark túravezetői a diákok számára tájékoztatást, illetve ismeretszerzési lehetőséget és napi szinten 12 natúrpark-specifikus élményprogramot kínáltak, valamint a pedagógusok számára elegendő időt biztosítottak a kollégákkal folytatott tapasztalatcserére. A közös ebéd minden nap összehozta az összes iskolai csoportot, pedagógust, natúrpark dolgozót

és túravezetőt egymással. A rendezvényt Mag. Heinz Josef Zitz, a Tartományi Iskolatanács hivatalvezető elnöke, Dr. Klaus Novak (Burgenlandi Pedagógiai Főiskola), Dr. Harald Ladich (Regionalmanagement Burgenland) és Christian Vlasich elnök (Geschriebenstein Natúrpark) nyitotta meg az első napon.

A Natúrpark napok célja az új ötletek fejlesztése a natúrpark egyesületekkel, vezetőkkel és községekkel együttműködésben, a tapasztalatok cseréje és az egymástól való tanulás. A természetvédelem a kommunikáció alapszík, ezért is olyan fontos a natúrparkok számára, hogy minél több embert érjenek el és tudjanak bevonni.

Új víziturisztikai programlehetőségek a Mura mentén

A PaNaNet+ projekt egyik kiemelt célkitűzése, hogy az osztrák–magyar határtérség egyedülállóan változatos élőhelyein új ökoturisztikai programokat, termékeket fejlesszen ki, illetve annak népszerűsítését a hálózat egészén át biztosítsa.

A projektterv legdélebbi védett területe a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósághoz tartozó Mura Menti Tájvédelmi Körzet. Mivel itt a Mura folyó és ártere a magyar–horvát határt képezi, ezért évtizedeken keresztül csak nehezen volt megközelíthető a természetkedvelők,

vízi turisták számára. Horvátország EU-csatlakozása gyökeres változást hozott az érintetlen természeti környezet bemutatásában. Az új helyzetben a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság a helyi önkormányzatokkal, civil szervezetekkel és turisztikai szolgáltatókkal együttműködésben

megkezdte kínálatfejlesztési programját. Első lépésként a PaNaNet projektben Muraszemenyén csónakház épült, ami a vízi túrák kiindulási pontja, illetve háromfős kenukat szereztek be. A projekt folytatásában vízi turisztikai helyzetfeltárás és termékfejlesztés történik, aminek eredményeként az egyes célcsoportokra szabott kombinált túrák készülnek el.

A desztináció vízi túrázókat és a térségi lakosság körében való népszerűsítésére, a termék bevezetésére vízi fesztivált szerveznek. Mivel a folyó gyors sodrású és veszélyes víz, így a túrák biztonságos lebonyolításához túravezetőket képeznek ki nemzetközi sztenderdek alapján. A nemzeti park törekvései és tevékenységei által a Mura folyó és térsége néhány éven belül bekerülhet a nemzeti és nemzetközi vízi turisztikai célpontok sorába.

A vadregényes Mura, mint határfolyó eddig nehezen megközelíthető célpont volt a vízituristák számára.

Új kiállítás várja a látogatókat Lászlómajorban

Új, a PaNaNet+ projekt keretében megvalósult kiállítás nyitja meg kapuit a Fertő–Hanság Nemzeti Park bemutató majorságában. Az interaktív beltéri kiállítás a nyugat-pannoniai régió néhány jellegzetes élőhelyének élővilágát mutatja be.

A teret a feldolgozott tartalom hat kisebb részre tagolja: az érdeklődő betekintést nyerhet a nádas, a szikes tavak és szikes puszták, a mocsár- és láprétek,

valamint a vízpartközeli erdők világába.

A terület természeti értékein túl a kiállítás egy régi mesterséget is bemutat: a látogatóterben berendezett kovácsműhely hajdani eszközei szintén kézzelfogható élménnyel szolgálnak.

A bemutatótér kialakítása során fontos szempont volt, hogy minél több újszerű, figyelemfelkeltő elemmel találkozzon a látogató, melyek az élményszerű ismeretszerzést biztosítják. A színes, interaktív információs táblák, mozgatható, megtapintható elemek, a látványos installációk, játékok és grafikák arra ösztönzik az érdeklődőt,

hogy a bemutatott témák megismerése során egyidejűleg minél több érzékszervét használja. Az egyes tartalmak feldolgozási módja lehetővé teszi, hogy minden korosztály érdekes információkhoz jusson, s a fogyatékkal élők számára is lehetőségessé váljon az élmény alapú ismeretszerzés.

Bár az egyes kisebb terek más-más élőhely értékeit mutatják be, a kiállítás egysége a különböző ismétlődő elemek és megjelenítési módok révén mégis biztosított: a látogatóterek ablakfelületeit minden esetben az adott élőhelyhez köthető színes grafika fedi, mely a rajta átszűrődő fény révén

Fotó: FHNP

A kiállítóhelyen a falakon található interaktív táblák mellett a térben elhelyezett mozgó - mozgatható eszközök segítik az adott téma játékos formában való bemutatását.

olyan hatást kelt, mintha a látogató maga is jelen lenne az adott élőhely világában.

Minden téma esetében visszatérő elem az ablakok felett elhelyezkedő grafika is, mely egy-egy jellemző, érdekes faj egyedfejlődését mutatja be.

A tervezés során természetesen a legkisebbekre is gondoltak: a számukra is elérhető magasságban elhelyezett színes, elmozdítható elemek játékos formában ismertetik meg őket egy-egy érdekességgel. Az interaktív

kiállításához kapcsolódva helyet kapott az épületben egy foglalkoztató tér is, mely

alkalmas akár játékos, akár kreatív kézműves foglalkozások lebonyolítására.

Fotó: FHNP

A szikes tavak jellemző madárfajai az életmóddal és a táplálkozással összefüggő jellegzetes csőrformákkal rendelkeznek, melyeket mozgatható makettként is meg lehet vizsgálni.

Fotó: FHNP

A 2012 óta működő bemutatóhely új kiállításának az egykori kovácsműhely helyén kialakított felújított épületrész ad helyet.

WeCon – a projekt, melyben összekötjük a vizeket

Fotó: FHNP

A sebes áramlású, oxigénben gazdag vízfolyások páratlan élővilágnak adnak otthont.

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság vezetésével két magyar és két osztrák partner fogott össze a Rába folyó vízgyűjtő területén található egyedülállóan gazdag élővilág megőrzésének érdekében.

Az Őrségi, a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság, az Ilmitzi Biológiai Állomás és az Osztrák Természetvédelmi Szövetség Stájerországi Csoportja közösen kutatja a határon átnyúló vízfolyások veszélyeztetett élőhelyeit, védett állatfajait és az élővilágot veszélyeztető özönfajokat és emberi beavatkozásokat. A kutatások alapján

megtervezik a vizes ökológiai hálózatok hatékony természetvédelmi kezelését, melynek részeként szemléletformáló tevékenységet végeznek a lakosság körében.

A projekt keretében összesen 10 élőhelyet, 35 állatfajt és 25 özönfajt mérnek fel egységes módszerek alapján, közel 44 ezer hektáron. Az így létrehozott

adatbázis segítségével elkészül a vízgyűjtő természeti értékkatasztere, amely rangsorolja a különböző területeket az ott előforduló élőhelyek állapota, a védett fajok állománya és az özönfajok jelenléte alapján.

Megtudjuk, melyek a legértékesebb területek, amelyek megőrzése elsőbbséget élvez, és melyek

Fotó: FHNP

A Rába folyó még mindig szabadon kanyarog és ezzel számos élőhelyet teremt.

azok, amelyeken más, például gazdasági érdekeket is figyelembe kell venni. Az értékkatasztert a tervezett árvízvédelmi beavatkozásokkal összevetve megkeressük azokat a megoldásokat, amelyek révén az árvízi károk megelőzhetőek a természeti értékek károsodása nélkül is.

A folyók és patakok összekötik a két országot, és ökológiai folyosóként szolgálhatnak a védett fajok számára. Hogy ezen

funkciójuk ténylegesen működjön, egységes kezelési koncepciót dolgoznak ki a magyar és osztrák szakemberek a határon átnyúló vízfolyásokra. A vizek azonban a más kontinensekről behurcolt özönfajokat is terjesztik, amelyek visszaszorítására szintén közös intézkedési terv készül.

A Rábát, a Pinkát és a Répécet erőművek duzzasztógátjai szabdalják fel, alakítják át és állják útját a halak vándorlásának.

Ökológiai kutatásaink fényt derítenek arra, hogyan lehet ezen emberi beavatkozások természetkárosító hatásait mérsékelni.

A vízi élővilág megőrzése hosszú távon a társadalom kezében van, ezért a projekt nagy hangsúlyt fektet a jövő generációinak szemléletformálására is.

Pannon természeti élménynapok

A tavasz a pannon természeti élménynapokkal köszönt be a Nyugat-Dunántúlra és Burgenlandba. 75 természeti élményprogram közül választhatnak az érdeklődők, amelyből 18 túrát Magyarországon, 58-at pedig Ausztriában rendeznek meg 2018. április 27–28. között

Éjszakai kalandok a természetben – ez a motója a 2018-as év természeti élménynapjainak, ahol a szürkület és az éjszaka csodái a főszerep, legyen az a földön, a levegőben vagy a vízben. Lesznek

holdfénytúrák, éjszaka aktív állatok megfigyelése, csillagnézés és még sok más kihagyhatatlan program. Aki pedig esetleg fél a denevérektől vagy az éjszaka aktív életet élő állatok valamelyikétől, az sok más különleges program közül válogathat kedvére: megfigyelheti a hódokat egy kenutúra során vagy gyönyörködhet a Fertő tó nádasának sokszínű madárvilágában, de kerékpárra is pattanhat és élvezheti a határtalan Nyugat-Pannónia tavaszi tájait.

Április 28. a családok napja, amikor a család aprajánagyja és a barátok együtt fedezhetik fel a körülöttük lélegző természetet.

Ausztriában a Lánzséri-hegység Natúrpark túra vezetői visszarepítenek

bennünket a kelták világába, Léka várában a denevérek éjszakáján mindent megtudhatunk a bőregerkről. Az ORF családi természeti élménynapjai különböző helyszíneken zajlanak, a Rába Natúrparkban ide-oda utazhatunk a játékos és tudományos állomások között.

Magyarországon a Lajta-folyón vízi csúszdákon kenekkel ereszkedhetünk le a régió legnagyobb természet-tudományi élményközpontjához, a mosonmagyaróvári Futurához, Pityerszeren az őrségi népi műemlék együttesnél

eurázsiai vadlovakkal és az európai bölényekkel barátkozhatunk, a Mura völgyében ártéri erdőket és lefűződött holtágakat fedezhetünk fel a családok.

A pannon természeti élménynapok leg-

foglalkozásokra és egyéb programokra.

Kérjük, regisztráljon a programokra a www.termeszetiellenyapok.com oldalon. Itt további információkat talál a találkozók

helyekről és az árakról.

Regisztrációja segíti a szervezőket abban, hogy a programot színvonalasan, a vendégek igényeihez igazítva tudják előkészíteni és megvalósítani.

Felejthetetlen élményeket kíván a pannon természeti élménynapokon a Burgenland Tourismus és együttműködő partnerei.

MEGHOSSZÍBÍTÁS

Hosszabbítsa meg kedvére a pannon természeti élménynapok programját 2018. május 1-ig a www.termeszetiellenyapok.com oldalon.

Fogyatékkal élőkkel a természetben

Speciális kerékpárokat szerzett be a Fertő–Hanság Nemzeti Park Igazgatóság

Újdonságként speciális, kerekes székekkel ellátott kerékpárokat kölcsönöz díjtalanul a Fertő–Hanság Nemzeti Park azoknak a családoknak, akik mozgáskorlátozottként önállóan vagy fogyatékos gyermekkel közösen szeretnének természetközeli túrát tenni.

– A Fertő–Hanság Nemzeti Park vezetése segít azokon a családokon, ahol fogyatékos vagy mozgáskorlátozott családtag él. Az ő esetükben nehezen vagy épp sehogy sem lehet közösen kirándulni a nemzeti park területén, ahol pedig sok-sok természetközeli élmény vár mindenkire. Ezen a helyzeten változtatunk most április 15-től – mondta Fersch

A díjtalanul igénybe vehető speciális kerékpárok a Sarród határában lévő lászlómajori látogatóközpontban és a hegykői Tornácós Panziónál kölcsönözhető ki.

Attila, a nemzeti park pályázatkezelési osztályának vezetője. – Az Interreg V-A AT-HU Program – PaNaNet+ projektjének

keretében lehetőség nyílt arra, hogy speciális bicikliket szerezzen be az igazgatóság. A tíz kerékpárból hét kerekes székes, amelybe

a mozgáskorlátozott vagy más fogyatékkal élő családtagot ültethetnek be. További három különleges, kerekes székes bicikli olyan

felnőttek áll majd rendelkezésre, aki maga is képes annak hajtására, s így tudja kísérni a családot a túrák alkalmával.

A díjtalanul igénybe vehető speciális kerékpárok a Sarród határában lévő lászlómajori látogatóközpontban és a hegykői Tornácós Panziónál kölcsönözhető ki. Azért, hogy tervezni lehessen használatukat, az érdeklődőknek előzetes regisztrációra van szükségük Lászlómajor esetében a laszlomajor@fhnp.kvvm.hu e-mail címen, illetve a 99/371-692-es telefonszámon, míg a hegykői Tornácós Panziónál az info@tornacos.hu email címen és a 99/540-200-as telefonszámon. A jelentkezők választ kapnak arról, hogy van-e, s ha nincs, mikor lesz számukra legközelebb szabad speciális kerékpár – tájékoztatott Fersch Attila. – Az április 15-től október 15-ig tartó időszakban a lászlómajori látogatóközpontban 9–16 óráig, a hegykői állomás helyen 9–17 óráig lehet kikölcsönözni a kerekes székes kerékpárokat.

TERMÉSZETVÉDELMI ZSEBSZÓTÁR

Fokozottan védett terület:

a természet védelme miatt kiemelkedően fontos, veszélyeztetett értékek megőrzését szolgáló területek. Ilyen helyekre a belépés hatósági engedélyhez kötött, ennek hiányában pénzbüntetés kiszabására kerülhet sor.

Natura 2000 terület: az Európai Unió két jogszabálya – Élőhelyvédelmi Irányelv és Madárvédelmi Irányelv – szerint kijelölt védett terület, ahol a jelölt fajok és/vagy élőhelyek veszélyeztetése, károsítása tiltott. Más tekintetben nincs korlátozás.

Helyi védett terület:

az illetékes település önkormányzata által védetté nyilvánított terület. A hatósági jogköröket a jegyző gyakorolja.

Inváziós faj:

olyan állat vagy növény, amely nem őshonos hazánkban. Véletlen behurcolással vagy szándékos betelepítéssel kerülhetnek be, és természetes ellenségek híján gyakran gyorsan és hatalmas számban képesek elterjedni és károkat okozni.

Urbanizálódó fajok:

egyes vadon élő állatok képesek alkalmazkodni az ember által lakott területek zavaró hatásaihoz (pl. közlekedés, zaj stb.) és egyben kihasználni azok előnyeit (pl. ragadozók hiánya, kiegyenlítettebb klíma, táplálék). Az együttélés kockázatait jelenthet mindkét fél számára.